

Handläggare

Hanna Fürstenberg Danielson
Telefon: 08-5080 4264

Åtgärdsplan för förbättrad badvattenkvalitet vid Kanaanbadet östra och Maltesholmsbadet östra.

Bakgrund

De offentliga badstränderna Kanaanbadet och Maltesholmsbadet i Hässelby-Vällingby har de senaste åren visat avvikande badvattenprover med höga eller mycket höga bakteriehalter i de östra provpunkterna. Inför säsongen 2023 erhöll baden klassificeringen *Dålig badvattenkvalitet* via Havs- och vattenmyndigheten. Med anledning av detta förelade Miljö- och hälsoskyddsnämnden Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning att utreda tänkbara orsaker till de höga bakteriehalterna vid baden samt ta fram en åtgärdsplan med förslag på åtgärder för att minimera desamma.

Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning lät ta fram en utredning som visar att de östra provpunkterna har sämst badvattenkvalitet, troligen på grund av att de ligger närmare stranden än de västra. Avföring från fåglar (Kanadagås och vitkindad gås) bedöms vara den mest betydelsefulla orsaken till den förhöjda bakteriehalten vid båda baden. För att åtgärda problemen föreslår utredningen därför olika sätt att skrämma bort fåglar från stränderna, såsom olika typer av fågelskrämmor, grön laser, drönare, ökad städning på stränderna och minskad matning av fåglarna. Utredningen rekommenderar även kompletterande provtagningar, för att säkerställa källan till de förhöjda bakteriehalterna.

Med stöd i utredningen har Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning tagit fram denna åtgärdsplan för att komma tillrätta med den försämrade badvattenkvaliteten.

Syfte

Syftet med åtgärdsplanen är att identifiera problemet/risken och orsaken/-erna till denna samt beskriva vilka åtgärder som ska vidtas för att undvika att problemet fortsätter (eller begränsa dess effekter om det inte helt går att förhindra). Åtgärdsplanen ska även innehålla en tidsplan för när planerade åtgärder ska vara genomförda, samt vem eller vilka som ansvarar för de planerade åtgärdernas

genomförande och en beskrivning av hur åtgärderna ska förankras hos berörda.

Åtgärdsplan

Med stöd i Swecos utredning av badvattenkvaliteten, som pekar på gässen som den huvudsakliga bakteriekällan, har Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning tagit fram ett antal åtgärder för att komma tillrätta med de förhöjda bakteriehalterna (nedan). Samtliga syftar till att minska antalet gäss och/eller deras spillning på de berörda stränderna. Swecos utredning föreslog främst åtgärderna att motverka matning, modifiera miljön (nya buskage eller grupper av träd) och fågelskrämning med exempelvis grön laser, hundar, olika fasta fågelskrämmor och drönare. Utifrån det har förvaltningen valt nedanstående åtgärder:

Åtgärd	Tidplan	Ansvarig	Uppföljning
Harvning av gräset	Badsäsongen 2024	Stadsmiljöenheten	September 2024
Informativa skyltar	Badsäsongen 2024	Stadsmiljöenheten	September 2024
Ökad städfrekvens	Badsäsongen 2024	Stadsmiljöenheten	September 2024
Tjänstehund/gåshund	Badsäsongen 2024	Stadsmiljöenheten	September 2024
Drönare	Badsäsongen 2024	Stadsmiljöenheten	September 2024

Beskrivning av åtgärderna

- Harvning av gräset

Gäss betar gräs, likt får och andra betesdjur, och de uppehåller sig ofta på ständerna för att beta på de gräsbevuxna delarna. Genom att harva gräset oftare kan ytornas attraktion på gässen minska.

Förhoppningen är således att en ökad harvningsfrekvens ska få gässen att söka sig till andra platser i jakt på mat.

- Informativa skyltar

Gässen hittar även annan föda på stränderna då människor matar dem, medvetet eller omedvetet (genom nedskräpning). Med riktade skyltar med information för att motverka matning av fåglarna är förhoppningen att stränderna ytterligare ska tappa i attraktivitet för gässen och att de ska söka sig till andra platser.

- **Ökad städfrekvens**

Om fågelspillning hamnar på stränderna behöver den städas bort för att inte kontaminera sand och vatten med bakterierna i spillningen. Miljöförvaltningens föreläggande menade att städfrekvensen inte varit tillräcklig, vilket bidragit till problemen. Staden har upphandlade entreprenörer som ska sköta städningen i tillräcklig omfattning, och detta kommer kontrolleras noggrannare framöver. För att ytterligare säkerställa att stränderna hålls fria från spillning har kontakt tagits med arbetsmarknadsinitiativet Stockholmsvärdarna, som ombetts komplettera städningen genom insatser varje förmiddag.

- **Tjänstehund**

Gässen flyger i huvudsak in för att äta på stränderna på morgnarna, innan badgästerna anlänt. En viltvårdare från Trafikkontoret med tränad gåshund (vallhund specialiserad på gäss) kommer gå rundor på Kanaanbadet för att hålla gässen borta. Vallhundar har naturliga instinkter att skrämja gäss och gäss är av naturen rädda för hundar, rävar och dylikt. För att hunden ska få vistas på stranden, där det annars är hundförbud under sommarsäsongerna, har dispens från löshundsförbud sökts hos länsstyrelsen.

- **Drönare**

Ett experiment med drönare som fågelskrämmor genomfördes vid tre stränder i Stockholm under badsäsongen 2023. Drönaren spelade upp varningsläten från gäss, vilket får gäss att lämna stranden medan andra fåglar ej påverkas. Drönaren fick antalet gäss att minska, med viss kvarvarande effekt efter avslut. Experimentet har nu fått godkänt att fortsätta även sommaren 2024 och Maltesholmsbadet är en av de utvalda stränderna.

Genomförandet

Det är Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltnings stadsmiljöenhet som ansvarar för att åtgärderna genomförs, bortsett från gåshunden som Trafikkontoret ansvarar för. Stadsmiljöenheten samarbetar även med Trafikkontoret gällande drönarna samt med Stockholmsvärdarna gällande städningen. Åtgärderna ska utföras under badsäsongen, 2024-06-21 t.o.m. 2024-08-15. Badgästerna kommer få kännedom om åtgärderna genom information i stadsdelens kommunikationskanaler (främst lokaltidningen och Facebook) men även nya skyltar på baden. Stadsdelsledningen informeras om insatserna genom att denna åtgärdsplan tas upp i nämndsammanträde. Åtgärdsplanen kommer även att skickas till

Miljöförvaltningen innan 2024-05-01, i enlighet med Miljö- och hälsoskyddsnämndens föreläggande.

Utvärdering

Havs- och vattenmyndigheten genomför mätningar av vattenkvaliteten minst tre ggr varje badsäsong. Genom att efter badsäsongen jämföra resultaten i år med resultaten från föregående år kan åtgärdernas effektivitet utvärderas.

Då fågelskrämning med gåshund endast kommer genomföras på Kanaanbadet, och fågelskrämning med drönare endast kommer genomföras på Maltesholmsbadet, kommer effektiviteten av metoderna även att kunna jämföras. Genom att jämföra mätningarna från de båda stränderna och se om badvattenkvaliteten haft liknande eller avvikande utveckling är förhoppningen även att metodernas effekt ska kunna utvärderas.

Om metoderna får effekt på bakteriehalterna bedöms inte kompletterande provtagningar behövas. Om metoderna inte får önskad effekt kommer dock vidare prover för att utreda föroreningskällan beställas och åtgärder vidtas för att avhjälpa den/dem istället till kommande badsäsonger.

Resultaten kommer att sammanfattas i en rapport, som ska delas med Miljöförvaltningen.